

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi lelujen turvallisuudesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki, joka sisältäisi lelujen turvallisuutta koskevan Euroopan yhteisöjen neuvoston direktiivin mukaisen sääntelyn.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

SISÄLLYSLUETTELO

YLEISPERUSTELUT	3
1. Nykyinen tilanne	3
1.1. Euroopan yhteisöjen neuvoston direktiivi lelujen turvallisuutta koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä	3
1.2. CE-merkintä	3
1.3. Lelustandardit	4
1.4. Leluasetus	4
2. Muutoksen syyt	4
3. Esityksen vaikutukset	5
3.1. Organisatoriset vaikutukset	5
3.2. Taloudelliset vaikutukset	5
4. Esityksen valmistelu	5
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	6
1. Lakiehdotuksen perustelut	6
Yleiset säännökset	6
Lelujen mekaaniset ja fysikaaliset ominaisuudet	6
Syttyvyysominaisuudet	7
Kemialliset ominaisuudet	7
Sähköominaisuudet	7
Eräät muut ominaisuudet	7
Radioaktiivisuus	8
CE-merkintä	8
EY-tyyppitarkastus	9
Ilmoitettua laitosta koskevat vaatimukset	9
Tarkastusta varten saatavilla pidettävät tiedot	9
Leluista annettavat tiedot	9
2. Voimaantulo	9
LAKIEHDOTUS	10

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne

1.1. Euroopan yhteisöjen neuvoston direktiivi lelujen turvallisuutta koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä

Euroopan yhteisöjen neuvoston direktiivi lelujen turvallisuutta koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (88/378/ETY), jäljempänä leلودirektiivi, annettiin 3 päivänä toukokuuta 1988. Sitä on muutettu 22 päivänä heinäkuuta 1993 annetulla neuvoston direktiivillä (93/68/ETY).

Direktiivin johdannossa todetaan tavoitteena olevan yhtenäistää jäsenvaltioiden lelujen turvallisuusominaisuuksia koskevia lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä. Näissä kansallisissa turvallisuusvaatimuksissa oli havaittu olevan sellaisia laadullisia ja sisällöllisiä eroja, joiden katsottiin olevan omiaan muodostamaan kaupan esteitä ja luomaan epäyhtenäisiä kilpailuolosuhteita sisämarkkinoilla. Epäyhtenäisten kansallisten vaatimusten ei katsottu myöskään välttämättä antavan yhteismarkkinoiden kuluttajille, varsinkaan lapsille, tehokasta suojaa kyseisten tuotteiden aiheuttamien vaarojen varalta.

Leludirektiivi on teknistä yhdenmukaistamista ja standardeja koskevasta uudesta lähestymistavasta 7 päivänä toukokuuta 1985 annetun neuvoston päätöslauselman (EYVL 1985: C 136, s. 1) mukainen. Tällaiset uuden lähestymistavan mukaiset direktiivit sisältävät vain tuotetta tai tuoteryhmää koskevat olennaiset turvallisuusvaatimukset. Uuden lähestymistavan direktiivejä täydentävät yksityiskohtaiset vapaaehtoiset eurooppalaiset standardit, joiden viitenumerot on julkaistu Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä. Myös sellaisten tuotteiden, jotka vastaavat hyväksytyn tarkastuslaitoksen hyväksymää mallia, voidaan uuden lähestymistavan mukaisten direktiivien ollessa kysymyksessä katsoa olevan olennaisten vaatimusten mukaisia.

Leludirektiiviä samoin kuin muitakin kaupan teknisten esteiden poistamiseksi tehtyjä uuden lähestymistavan mukaisia direktiivejä muutettiin vuonna 1993 direktiivillä 93/68/ETY. Muutoksen tarkoituksena oli yhdenmukaistaa näissä direktiiveissä olevat säännökset CE-merkinnän käytöstä.

1.2. CE-merkintä

Uuden lähestymistavan direktiivien pääperiaatteisiin kuuluu, että tuote tulee varustaa CE-merkinnällä osoituksena tuotteen vaatimuksenmukaisuudesta. Tuote, joka on varustettu CE-merkinnällä, on oikeutettu liikkumaan vapaasti Euroopan Unionin alueella sekä myös Euroopan talousalueella. Kiinnittämällä CE-merkinnän valmistaja tai valmistajan Euroopan yhteisöön sijoittautunut edustaja vakuuttaa, että direktiivin edellyttämä, ennen tuotteen markkinoille laskemista tehtävä ensivalvonta on suoritettu. Samalla valmistaja tai hänen yhteisöön sijoittautunut edustajansa ottaa vastuun siitä, että tuote täyttää sitä koskevan direktiivin vaatimukset. Tuotetta voivat käytännössä koskea yhden tai useamman direktiivin säännökset. CE-merkinnällä osoitetaan, että tuotetta pidetään myös näiden muiden direktiivien säännösten mukaisina. Eräiden direktiivien mukaan valmistajalla on kuitenkin oikeus valita sovellettava järjestelmä. Tällöin CE-merkintä osoittaa ainoastaan valmistajan soveltamien ja ilmoittamien direktiivien vaatimuksen mukaisuuden.

CE-merkinnän kiinnittämistä ja käyttöä selventää Euroopan yhteisöjen neuvoston 22 päivänä heinäkuuta 1993 tekemä päätös teknistä yhdenmukaistamista koskevien direktiivien vaatimuksenmukaisuuden arviointimenettelyjen eri vaiheissa käytettäväksi tarkoitetuista moduleista ja CE-merkinnän kiinnittämistä koskevista säännöistä ja käytöstä (93/465/ETY).

Eri direktiiveissä asetetaan CE-merkinnän kiinnittämiseksi erilaisia vaatimuksia. Leludirektiivin mukaan CE-merkintä lelussa merkitsee lelun valmistajan tai valmistajan Euroopan yhteisöön sijoittautuneen edustajan vahvistusta sille, että lelu vastaa sitä koskevia jäsenvaltiossa kansalliseksi standardiksi vahvistettuja yhdenmukaisia standardeja. CE-merkintä on asetettava leluihin ennen kuin niitä saatetaan markkinoille. Myös sellaisiin leluihin, jotka eivät joko kokonaan tai osittain täytä edellä tarkoitettuja standardeja, on ennen niiden saattamista markkinoille kiinnitettävä CE-merkintä, jolla valmistaja tai yhteisöön sijoittautunut valmistajan edustaja vahvistaa, että kyseinen lelu vastaa direktiivissä säädetyllä tavalla tarkastettua

mallia, jonka ilmoitettu laitos on todennut täyttävän direktiivissä asetetut olennaiset vaatimukset.

Suomessa on 22 päivänä joulukuuta 1994 annettu laki tiettyjen tuotteiden varustamisesta CE-merkinnällä (1376/94). Tässä laissa säädetään yleisistä edellytyksistä, joiden mukaan valmistaja tai maahantuoja saa varustaa tuotteen CE-merkinnällä. Laissa on myös merkinnän kokoa ja muotoa sekä väärinkäyttöä koskevia säännöksiä.

1.3. Lelustandardit

Uuden lähestymistavan direktiivien ollessa kysymyksessä ovat yhdenmukaiset eurooppalaiset standardit keskeisessä asemassa tuotteiden vaatimuksenmukaisuutta arvioitaessa. Vaikka vaatimuksenmukaisuus on siis periaatteessa osoitettavissa myös muutoin kuin selvittämällä, vastaako tuote tuoterhymää koskevissa vapaaehtoisissa eurooppalaisissa standardeissa asetettuja vaatimuksia, tällaiset standardit ovat käytännössä hyvin keskeisessä asemassa ja myös tarkoituksenmukainen tapa, jolla valmistaja voi osoittaa tuotteen vaatimuksenmukaisuuden tai valvontaviranomainen arvioida tuotteen vaatimuksenmukaisuutta.

Eurooppalainen standardisoimisjärjestö CEN on vahvistanut useita lelujen eri ominaisuuksia koskevia standardeja. Suomen Standardisoimisliitto SFS on vahvistanut ne kansallisiksi standardeiksi. Nykyisin on olemassa seuraavat SFS lelustandardit:

SFS-EN 71-1 Lelujen turvallisuus. Osa 1: Mekaaniset ja fysikaaliset ominaisuudet; vahvistettu SFS-standardiksi 26.6.1989, korjattu 10.10.1990;

SFS-EN 71-2. Lelujen turvallisuus. Osa 2: Syttyvyys; vahvistettu SFS-standardiksi 22.8.1994;

SFS-EN 71-3. Lelujen turvallisuus. Osa 3: Eräiden alkuaineiden siirtyminen; vahvistettu SFS-standardiksi 19.6.1995 - suomenkielinen käännös uudistetusta standardista on valmistumassa;

SFS-EN 71-4. Lelujen turvallisuus. Osa 4: Kemian harrastesarjat; vahvistettu SFS-standardiksi 3.12.1990;

SFS-EN 71-5. Lelujen turvallisuus. Osa 5: Kemiaalliset lelut (lelusarjat) harrastesarjoja lukuun ottamatta; vahvistettu SFS-standardiksi 8.11.1993, suomenkielisen käännöksen julkaisupäivä 28.8.1995;

SFS-EN 71-6. Lelujen turvallisuus. Osa 6:

Ikärajoituksen varoitusmerkintä, vahvistettu SFS-standardiksi 31.2.1994, suomenkielisen käännöksen julkaisupäivä 4.12.1995.

Eurooppalainen sähköalan standardisoimisjärjestö CENELEC on vahvistanut sähkökäyttöisten lelujen turvallisuutta koskevan standardin EN 50088, jonka Suomen Standardisoimisliitto on 17 päivänä kesäkuuta 1996 vahvistanut kansalliseksi standardiksi SFS-EN 00050088 - Sähkökäyttöisten lelujen turvallisuus. Suomenkielinen käännös siitä on valmistumassa.

Lelujen osalta standardisointityötä on ollut viime vuosina vireillä jatkuvasti. Parhailaankin usean lelustandardin EN 71 osan uudistaminen on vireillä CEN:ssä. Jo olemassa olevia standardeja tarkistetaan ja uusia standardien osia laaditaan.

1.4. Leluasetus

Leluasetus (891/90) annettiin 21 päivänä syyskuuta 1990 sekä tuoteturvallisuuslain (914/86) että tuolloin voimassa olleen elintarvikelain (526/41) nojalla. Sisällöltään asetus vastaa turvallisuusvaatimusten osalta leludirektiiviä

Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen tullessa voimaan leluasetukseen lisättiin säännöksiä CE-merkinnästä, täydennettiin siihen sisältyviä standardiviittauksia sekä tarkistettiin asetuksen tiedonantoa koskevia säännöksiä eräiltä osin.

2. Muutoksen syyt

Leluasetus vastaa siis turvallisuusvaatimusten osalta leludirektiivin vaatimuksia. Sen sijaan siinä ei ole nykyisin direktiiviin sisältyviä menettelyllisiä säännöksiä, jotka koskevat muun muassa teknisiä asiakirjoja ja tyyppitarkastuksia.

Tämän vuoksi on pidetty tarpeellisena, että direktiivi pannaan täytäntöön nykyistä yksityiskohtaisemmin ja sillä tavoin, että ei voi syntyä epäselvyyttä siitä, miten kansallinen lainsäädäntömme vastaa direktiiviä.

Leluasetuksessa viitataan nykyisin SFS-EN 71 standardin osiin 1 - 4 ja säädetään, että lelujen on täytettävä näissä standardeissa asetetut vaatimukset. Muunlainen tapa osoittaa vaatimuksenmukaisuus ei voimassa olevan leluasetuksen sanamuodon mukaan tule kysymykseen. Tämän käytäntö ei ole uuden lähestymistavan periaatteen mukaista. Viittaus standardeihin tulee tämä periaatteen

mukaan tehdä sillä tavoin, että ei suljeta pois muita mahdollisuuksia, joita elinkeinonharjoittajalla on direktiivin mukaan osoittaa, että lelu täyttää olennaiset turvallisuusvaatimukset.

Nykyisin leluasetuksessa viitataan lisäksi standardin SFS-EN 71 osiin 1 - 4 mainitsemalla standardien vahvistamispäivät. Kun monet tämän lelustandardin osista ovat jatkuvasti muutostyön kohteena, tällainen viittaustapa on osoittautunut epätarkoituksenmukaiseksi. Viittaustapa on omiaan luomaan epätietoisuutta etenkin sellaisessa tilanteessa, jossa asetuksessa viitataan yksilöidysti sellaiseen aikaisemmin vahvistettuun standardiin, joka on myöhemmin uudistettu ja korvattu uudella standardilla.

Vaikka CE-merkintää koskevat yleiset säännökset sisältyvätkin edellä mainittuun lakiin tiettyjen tuotteiden varustamisesta CE-merkinnällä, lelujen valvonnasta vastaavien viranomaisten toimivaltuuksien kannalta on selkeämpää, että siinä säädöksessä, jolla leلودirektiivin mukainen sääntely pannaan täytäntöön Suomessa, todetaan nimenomaisesti, että markkinoille saatettavat lelut on varustettava CE-merkinnällä. Samoin valvontaviranomaisella tulee olla mahdollisuus vaatia, että elinkeinonharjoittaja poistaa markkinoilta lelut, joissa CE-merkintää ei ole.

Kun voimassa oleva leluasetus on annettu tuoteturvallisuuslain nojalla ja käytettävissä olevat viranomaiskeinot lelujen turvallisuuden valvonnassa ovat siten tuoteturvallisuuslain mukaisia, saattaa käytännössä olla ongelmallista ryhtyä toimenpiteisiin sellaisen lelun poistamiseksi markkinoilta, jossa ei ole direktiivissä vaadittua CE-merkintää mutta joka ei samalla ole tuoteturvallisuuslain 4 §:ssä tarkoitettulla tavalla terveydelle tai omaisuudelle vaarallinen. Myöskään tiettyjen tuotteiden varustamisesta CE-merkinnällä annetussa laissa ei ole sellaista säännöstä, jonka nojalla valvontaviranomainen voisi määrätä markkinoilta poistettavaksi lelun, jota ei ole varustettu CE-merkinnällä.

Edellä mainituista syistä on pidetty tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena ehdottaa, että säädettäisiin laki lelujen turvallisuudesta. Laki sisältäisi kaikki leلودirektiivin täytäntöönpanemiseksi tarpeelliset säännökset ja se korvaisi voimassa olevan leluasetuksen.

3. Esityksen vaikutukset

3.1. Organisatoriset vaikutukset

Esitys selkeyttäisi lelujen turvallisuutta koskevien säännösten sisältöä ja parantaisi tuoteturvallisuuden valvontaviranomaisten mahdollisuuksia puuttua markkinoilla oleviin leluihin, jotka eivät täytä direktiivin vaatimuksia tai joita ei ole varustettu asianmukaisesti CE-merkinnällä. Lakiehdotuksessa käytetty tapa viitata standardeihin poistaisi ne vaikeudet, joita standardien vaatimusten täyttämisen arvioinnissa on valvonnassa esiintynyt.

Elinkeinoonharjoittajien ja kuluttajien kannalta ei esitys merkitsisi tältä osin mainittavaa muutosta nykytilanteeseen verrattuna. Kaikkien markkinoilla olevien lelujen on jo vuoden 1991 alusta alkaen, tai mikäli ne olivat markkinoilla jo tuona ajankohtana, viimeistään vuoden 1991 lopusta lukien ollut täytettävä leluasetuksen turvallisuusvaatimukset, jotka siis vastaavat leلودirektiivin vaatimuksia. Vuoden 1994 alusta alkaen on vaadittu, että markkinoilla olevat lelut on varustettava CE-merkinnällä.

3.2. Taloudelliset vaikutukset

Esityksellä ei ole taloudellisia vaikutuksia.

4. Esityksen valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä kauppa- ja teollisuusministeriössä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

Yleiset säännökset

1 §. Pykälän mukaan lelujen turvallisuutta koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä annettu neuvoston direktiivi pannaan Suomessa täytäntöön nyt ehdotetulla lailla.

2 §. Pykälä sisältää lelun määritelmän. Sen mukaan tässä laissa tarkoitetaan lelulla sellaista tuotetta tai materiaalia, joka on suunniteltu tai selvästi tarkoitettu alle 14 vuotiaiden lasten leikkeihin. Pykälä vastaa voimassa olevan leluasetuksen 1 §:ää ja siinä asetettava ikäraja on yhdenmukainen direktiivin ja SFS-EN-lelustandardeihin ikärajan kanssa.

3 §. Pykälään sisältyy poikkeusluettelo niistä tuotteista, joita ei pidetä leluina. Luettelo vastaa direktiivin liitteessä I olevaa luetteloa ja SFS-EN-lelustandardiin sisältyvää luetteloa.

4 §. Pykälässä säädetään, että leluja saatetaan saattaa markkinoille vain, jos ne täyttävät tässä laissa tai sen nojalla annetuissa säännöksissä asetetut vaatimukset. Se vastaa direktiivin 2 artiklan sääntelyä. Leluasetuksessa ei ole nykyisin tätä nimenomaisesti vastaavaa säännöstä, vaikkakin asetuksen 3 §, jossa viitataan tuoteturvallisuuslain 4 §:n 1 momenttiin, on tavoitteeltaan samansuuntainen. Ehdotetun lain tavoitteena on siten direktiivin tavoin lelujen aiheuttamien terveysvaarojen ehkäiseminen.

5 §. Pykälän mukaan lelujen turvallisuuden valvontaan sovelletaan tuoteturvallisuuslakia. Tämä merkitsee, että nyt ehdotetun lain noudattamisen valvonnasta vastaavat tuoteturvallisuuslain valvontaviranomaiset. Näillä on valvontatehtävää suorittaessaan käytettävissään ne seuraamukset, joista säädetään tuoteturvallisuuslaissa.

Tuoteturvallisuuslain 12 §:n 2 momentin mukaan lääninhallitus ja kunnan valvontaviranomainen voi kuitenkin määrätä pykälässä määrätyn kiellon vain, jos kulutustavara tai kuluttajapalvelus eivät ole tuoteturvallisuuslain nojalla annettujen säännösten tai määräysten mukainen.

On kuitenkin tarkoituksenmukaista säätää ehdotetussa laissa valvontaviranomaisten

valtuuksista niin, että lääninhallitus ja kunnan valvontaviranomainen ovat tuoteturvallisuuslain 12 §:n 2 momentin estämättä toimivaltaisia ryhtymään toimenpiteisiin suoraan lelujen turvallisuudesta annettavaksi ehdotetun lain nojalla.

Viittaussäännös tuoteturvallisuuslakiin merkitsee samoin sitä, että nyt ehdotettu laki olisi samalla tavoin toissijainen kuin tuoteturvallisuuslaki. Lakia ei siten sovellettaisi leluihin siltä osin kuin niiden aiheuttamien terveys- ja omaisuusvaarojen ehkäisemisestä on muussa laissa erikseen säädetty tai määrätty.

6 §. Pykälän mukaan lelun aiheuttamaa terveysvaaraa arvioitaessa on otettava huomioon lelun tarkoitettu ja ennakoitavissa oleva muu käyttö lasten tavanomaisessa leikkimisessä. Pykälä vastaa leluasetuksen 4 §:ää.

7 §. Lelun käytöstä aiheutuva terveysvaara arvioitaessa on pykälän 1 momentin mukaan kiinnitettävä huomiota lapsen kykyyn sekä tarvittaessa lapsen toimintaa valvovan henkilön mahdollisuuksiin hallita lelun käyttöä.

Pykälän 2 momentin mukaan edellä 1 momentissa tarkoitettua terveysvaaraa arvioitaessa on erityistä huomiota kiinnitettävä leluhin, jotka ominaisuuksistaan päätellen on tarkoitettu kolmea vuotta nuorempien lasten käyttöön.

Pykälä vastaa leluasetuksen 5 §:ää.

Lelujen mekaaniset ja fysikaaliset ominaisuudet.

8 - 15 §. Ehdotuksen 8 - 15 §:ssä on säännöksiä lelujen mekaanisista ja fysikaalisista ominaisuuksista. Asiallisesti ne vastaavat direktiivin liitteessä 2 olevaa näitä seikkoja koskevaa sääntelyä ja niin ikään leluasetuksen 6 - 13 §:ää.

Merkittävä muutos nykyiseen sääntelyyn verrattuna on ehdotuksessa kuitenkin, että 15 §:n mukaan lelujen mekaanisia ja fysikaalisia ominaisuuksia koskevat turvallisuusvaatimukset standardiviittauksessa voi täyttää myös muulla tavoin kuin siten, että lelu täyttää tätä koskevat lelustandardin SFS-EN 71-1:n vaatimukset. Ehdotetun 15 §:n 2 momentin mukaan lelun katsotaan täyttävän tässä laissa säädetty mekaanisia ja fysikaali-

sia ominaisuuksia koskevat vaatimukset, vaikka se ei täyttäisikään standardin vaatimuksia, jos lelun valmistaja tai hänen yhteisöön sijoittautunut edustajansa vahvistaa, että kyseinen lelu vastaa tyyppitarkastettua mallia sillä tavalla kuin tästä on nyt ehdotetussa laissa erikseen säädetty.

On lisäksi huomattava, että voimassa olevassa leluasetuksen 13 §:ssä viitataan standardiin SFS-EN ilmoittamalla sen vahvistamispäivämäärä. Kun lelustandardit ovat usein muutoksen kohteena, ei tällainen viittaus laissa ole tarkoituksenmukainen. Sen vuoksi on lakiehdotuksen 15 §:n viittausta standardiin muutettu. Lelujen on katsottava tämän mukaisesti täyttävän tässä laissa säädetty mekaanisia ja fysikaalisia ominaisuuksia koskevat vaatimukset, jos ne ovat sellaisen lelujen mekaanisia ja fysikaalisia ominaisuuksia koskevan yhdenmukaistetun standardin mukaisia, jota koskeva viittaus on julkaistu Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä. Nykyiseen tapaan olisi kuluttajaviraston tehtävänä antaa tietoja standardiin sisältyvistä edelleenviitauksista normeihin, jotka ovat muun kuin suomen ja ruotsin kielisiä.

Syttyvyysominaisuudet

16 - 10 §. Ehdotuksen 16 - 20 §:ssä on säännöksiä lelujen syttyvyysominaisuuksista. Ehdotetut säännökset vastaavat direktiivin liitteessä 2 olevia näitä seikkoja koskevia vaatimuksia ja voimassa olevan leluasetuksen 14 - 18 §:n säännöksiä. Ehdotuksen 20 §:ssä on vastaavanlainen viittaussäännös yhdenmukaistettuun standardiin lelujen syttyvyysominaisuuksien osalta kuin edellä 15 §:ssä mekaanisten ja fysikaalisten ominaisuuksien osalta. Niin ikään katsotaan lelujen 20 §:n 2 momentin mukaan täyttävän tässä laissa säädetty syttyvyysominaisuuksia koskevat vaatimukset, vaikka se ei täyttäisikään standardin vaatimuksia, jos lelun valmistaja tai hänen yhteisöön sijoittautunut edustajansa vahvistaa, että kyseinen lelu vastaa tyyppitarkastettua mallia sillä tavalla kuin tästä on ehdotetussa laissa erikseen säädetty.

Kemialliset ominaisuudet

21 ja 22 §. Ehdotuksen 21 ja 22 §:ssä on kemiallisia ominaisuuksia koskevia säännöksiä. Ne vastaavat niin ikään osaksi asiallisesti direktiivin liitteessä 2 olevia lelujen ke-

miallisia ominaisuuksia koskevia vaatimuksia sekä leluasetuksen 19 ja 20 §:n säännöksiä. Direktiivin liitteessä viitataan tältä osin yhteisöjen vaarallisia aineita koskeviin direktiiveihin ja leluasetuksessa kemikaalilakiin (744/89), jolla mainitut vaarallisia aineita koskevat direktiivit on pantu täytäntöön Suomessa.

Ehdotuksen 22 §, jossa on viittaus yhdenmukaistettuun standardiin kemiallisten ominaisuuksien osalta, on laadittu samojen periaatteiden mukaisesti kuin edellä esillä olleet 15 § ja 20 §. Lelujen katsotaan tässäkin tapauksessa täyttävän tässä laissa säädetty kemiallisia ominaisuuksia koskevat vaatimukset, jos ne ovat sellaisten lelujen kemiallisia ominaisuuksia koskevan yhdenmukaistetun standardien mukaisia, joiden viitetiedot on julkaistu Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä. Edelleen lelun katsotaan täyttävän tässä laissa säädetty kemiallisia ominaisuuksia koskevat vaatimukset, vaikka se ei täyttäisikään standardin vaatimuksia, jos lelun valmistajan tai hänen Euroopan yhteisöön sijoittautunut edustajansa vahvistaa, että kyseinen lelu vastaa tyyppitarkastettua mallia sillä tavoin kuin tästä on laissa erikseen säädetty.

Sähköominaisuudet

23 - 25 §. Ehdotuksen 23 - 25 §:ssä on lelujen sähköominaisuuksia koskevia säännöksiä. Ne vastaavat direktiivin liitteessä 2 olevia sähköominaisuuksia koskevia vaatimuksia ja leluasetuksen 21 ja 22 §:n säännöksiä. Yhdenmukaisesti sen kanssa mitä edellä ehdotetaan säädettäväksi 15, 20 ja 22 §:ssä, 25 §:ssä on viittaus yhdenmukaistettuun sähkökäyttöisien lelujen turvallisuutta koskevaan standardiin sekä säädetään, että lelun valmistaja tai hänen Euroopan yhteisöön sijoittautunut edustajansa voi vahvistaa, että kyseinen lelu vastaa tyyppitarkastettua mallia sillä tavoin kuin tästä on ehdotetussa laissa erikseen säädetty.

Eräät muut ominaisuudet

26 §. Ehdotuksen 26 §, jossa on säännöksiä lelujen hygieenisyydestä ja puhtaudesta, vastaa tältä osin direktiivin liitteen 2 vaatimuksia sekä leluasetuksen 23 §:ää.

Radioaktiivisuus

27 §. Direktiivin liitteessä 2 säädetään myös, että lelut eivät saa sisältää radioaktiivisia alkuaineita tai muita radioaktiivisia aineita sellaisessa muodossa tai niin suurina määrinä, että ne saattavat olla vahingollisia lapsen terveydelle. Tähän sovelletaan neuvoston direktiiviä 80/836/Euratom.

Tätä vastaavaa säännöstä ei ole sisällytetty leluasetukseen, koska asetuksen antamiskaan oli eduskunnan käsiteltävänä hallituksen esitys säteilylaiksi (HE 230/1989 vp), jonka mukaan radioaktiivisten aineiden käyttö elintarvikkeissa, kosmeettisissa valmisteissa, leluissa ja vastaavissa kulutustavaroissa ehdotettiin kiellettäväksi. Tätä koskeva säännös sisältyy nykyisin säteilylain (592/91) 27 §:n 2 momenttiin.

Kun nyt kyseessä olevan ehdotuksen yhtenä tarkoituksena on, että säädös, jonka avulla leludirektiivi pannaan Suomessa täytäntöön, vastaisi sisällöllisesti ja rakenteeltaan nykyistä seikkaperäisemmin tätä direktiiviä, lakiin ehdotetaan otettavaksi 27 §, jossa viitataan säteilylakiin. Viittaus olisi luonteeltaan tiedottava eikä merkitsisi asiallista muutosta nykytilaan. Vastaavalla tavalla viitataan voimassa olevassa leluasetuksessa ja nyt kyseessä olevassa lakiehdotuksessa kemikalilakiin.

CE-merkintä

Yleisperusteluissa mainittuihin syihin viitaten ehdotetaan, että lakiin otetaan säännöksiä lelun varustamisesta CE-merkinnällä.

28 §. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että leluihin on kiinnitettävä CE-merkintä ennen kuin ne tuodaan markkinoille. Merkintä tarkoittaa lelun valmistajan tai yhteisön alueelle sijoittautuneen edustajan vahvistusta sille, että lelut ovat tämän lain vaatimusten mukaisia.

Tämä vastaa direktiivin 8 artiklan alkuosaa. Samassa 8 artiklassa olevat säännökset tiedoista, joita valmistajan tai hänen yhteisöön sijoittautuneen edustajansa on pidettävä saatavilla tarkastusta varten, on otettu lakiehdotuksessa tietojenantovelvollisuutta koskevien säännösten yhteyteen, joten esillä olevan lain rakenne poikkeaa tältä osin siitä, miten direktiivin säännökset on ryhmitelty.

29 §. Pykälä koskee CE-merkinnän muotoa ja kiinnittämistä. Asiallisesti se vastaa direktiivin 11 artiklan sääntelyä. Voimassa

olevassa leluasetuksen 25 a §:ssä on pykälää osittain vastaavaa sääntelyä.

Tiettyjen tuotteiden varustamisesta CE-merkinnällä annetun lain 4 §:ssä on säännös CE-merkinnän kirjoitustavasta. Tämän vuoksi ei ehdotettuun lakiin lelujen turvallisuudesta ole katsottu tarpeelliseksi sisällyttää merkinnän kirjoitusasua koskevia yksityiskohtaisia säännöksiä.

Nyt kyseessä olevan pykälän 1 momentissa säädetään, että CE-vaatimuksenmukaisuusmerkintä muodostuu kirjaimista "CE".

Pykälän 2 ja 3 momentissa säädetään merkin tunnistettavuudesta. Siten 2 momentin mukaan CE-merkintä on kiinnitettävä kaikkiin valmistettuihin leluihin tai niiden pakkauksiin siten, että merkinnät ovat näkyviä, helppolukuisia ja kestäviä. Leluissa ei 3 momentin mukaan saa olla sellaisia merkintöjä tai kirjoituksia, jotka ovat sekoitettavissa CE-merkintään.

Pykälän 4 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että jos lelut kuuluvat sellaisen muun lainsäädännön soveltamisalaan, jossa on säännöksiä CE-merkinnästä, vaatimuksenmukaisuusmerkinnän tulee osoittaa, että leluja pidetään myös näiden muiden säännösten mukaisina. Tätä koskeva säännös liitettiin direktiivin 93/68/ETY säätämisen yhteydessä kaikkiin teknistä yhdenmukaistamista ja standardeja koskevan uuden lähestymistavan mukaisiin direktiiveihin.

30 §. Pykälän mukaan tuoteturvallisuuslain valvontaviranomaisella on oikeus vaatia, että elinkeinonharjoittaja poistaa markkinoilta sellaisen lelun, jossa ei ole 28 ja 29 §:ssä säädetyllä tavalla CE-merkintää.

Nykyisin, kun lelujen CE-merkintää koskevat säännökset ovat leluasetuksessa, tuoteturvallisuuslain valvontaviranomaiset voivat vaatia lelun poistamista markkinoilta vain, jos se on terveydelle tai omaisuudelle vaarallinen.

Tiettyjen tuotteiden varustamisesta CE-merkinnällä annetun lain mukaan on kiellettyä varustaa CE-merkinnällä muita kuin sellaisia tuotteita, joista on annettu uuden menettelytavan mukaisia direktiivejä, sekä sellaisia sähkölaitteita, joita koskee tietyllä jännitealueella toimivia sähkölaitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä annettu direktiivi (73/23/ETY). Edellä mainitussa laissa ei sen sijaan ole nimenomaista säännöstä niiden tuotteiden poistamisesta markkinoilta, joissa ei ole CE-merkintää, vaikka ne pitäisi direktiivin mukaan täl-

laisella merkillä varustaa. Tämän vuoksi on pidetty tarpeellisena ottaa kyseessä olevaan ehdotukseen tätä koskeva pykälä. Vaatimusta on ehdotuksen mukaan tehostettava uhkasakolla, jollei se erityisestä syystä ole tarpeetonta.

EY-tyyppitarkastus

31 §. Pykälä sisältää EY-tyyppitarkastusta koskevat säännökset. Silloin, kun lelu ei ole harmonisoitujen standardien mukainen, vaatimuksenmukaisuus voidaan pykälän 1 momentin mukaan todeta sillä tavoin, että tällaisia tarkastuksia suorittamaan ilmoitettu laitos varmentaa sen, että lelun malli täyttää tämän lain turvallisuusvaatimukset.

Pykälän 2 momentissa säädetään, että EY-tyyppitarkastusta koskevan hakemuksen tekee ilmoitetulle laitokselle valmistaja tai Euroopan yhteisöön sijoittautunut valmistajan edustaja.

Leluasetuksessa ei ole nykyisin säännöksiä tällaisesta tyyppitarkastuksesta.

Ilmoitettua laitosta koskevat vaatimukset

32 §. Pykälä sisältää ilmoitettua laitosta koskevat vähimmäisvaatimukset. Direktiivissä on asiasta säädetty 9 artiklan 1 kappaleessa, jossa on viittaus liitteeseen III. Kyseessä oleva pykälä vastaa direktiivin liitteen III luetteloa. Laitoksen pätevyys ja puolueettomuus sekä vastuukykyisyys tulee sen mukaisesti voida varmistaa.

Suomessa edellytetään, että ilmoitetuksi laitokseksi nimettävä on akkreditoitu testauslaboratorio ja että se on osoittanut mittatekniikan keskukselle pätevyytensä tuotesertifiointiin. Tällä hetkellä Suomessa toimii lelu-direktiivissä tarkoitettuna ilmoitettuna laitoksena VTT - turvallisuustekniikka.

Tarkastusta varten saatavilla pidettävät tiedot

33 §. Pykälä sisältää elinkeinonharjoittajaa koskevat vaatimukset pitää valvontaviranomaisten tarkastusta varten saatavilla eräitä tietoja. Asiallisesti pykälän säännökset vastaavat direktiivin 8 artiklassa olevia vaatimuksia. Yhdenmukaisesti direktiivin sääntelyn kanssa nämä vaatimukset kohdistuivat joko lelun valmistajaan tai hänen Euroopan yhteisöön sijoittautuneeseen edustajaan.

Leluista annettavat tiedot

34 ja 35 §. Pykälät vastaavat pääosiltaan leluasetuksen 24 ja 25 §:ää. Kuitenkin 34 §:ään on ehdotettu lisättäväksi viittaus ikärajoitusmerkintöjä koskevaan yhdenmukaistettuun standardiin, jota koskeva viittaus on julkaistu Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä.

36 §. Pykälässä ehdotetaan, että leluista annettavien tietojen osalta on lisäksi voimassa, mitä kulutustavarasta annettavista tiedoista annetussa asetuksessa (97/87) säädetään. Leluasetuksessa viitataan nykyisin samalla tavalla tähän tietojenantoa koskevaan asetukseen.

Pykälän 2 momenttia on leluasetukseen verrattuna täydennetty erällä pakkausmerkintäsäännöksillä, jotka vastaavat direktiivin 8 artiklassa olevia säännöksiä.

2. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kuin se on hyväksytty ja vahvistettu. Koska direktiivi on jo voimassa, siirtymäaikaa ei ole tarpeen asettaa.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

lelujen turvallisuudesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Yleiset säännökset

1 §

Tällä lailla pannaan täytäntöön Suomessa lelujen turvallisuutta koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä annettu neuvoston direktiivi (88/378/ETY).

2 §

Tässä laissa lelulla tarkoitetaan sellaista tuotetta tai materiaalia, joka on suunniteltu tai selvästi tarkoitettu alle 14-vuotiaiden lasten leikkeihin.

3 §

Leluina ei pidetä:

- 1) joulukoristeita;
- 2) aikuisille keräilijöille tarkoitettuja tar-koja pienoismalleja;
- 3) välineitä, jotka on tarkoitettu yhteiseen käyttöön leikkikentillä;
- 4) urheiluvälineitä;
- 5) välineitä, jotka on tarkoitettu käytettäviksi syvässä vedessä;
- 6) aikuisille keräilijöille tarkoitettuja kansallispuku- ja koristenukkeja sekä vastaavia tuotteita;
- 7) julkisilla paikoilla (ostoskeskuksissa, asemilla ja vastaavilla) olevia yleisesti käytettäväksi tarkoitettuja leluja;
- 8) asiantuntijoille tarkoitettuja palapelejä, joissa on enemmän kuin 500 palaa tai joissa ei ole mallikuvaa;
- 9) ilmakiväärejä ja -pistooleja;
- 10) ilotulitusvälineitä, mukaan lukien nallit; leluina pidetään kuitenkin erityisesti leluille suunniteltuja nalleja;
- 11) linkoja ja heittokoneita;
- 12) tikkapelin metallikärkisiä tikkoja;
- 13) 24 voltilla ylittävällä nimellisjännitteellä toimivia sähköisiä ja -rautoja tai muita sähköllä käyviä tuotteita;
- 14) aikuisten valvonnassa opetukseen tarkoitettuja kuumennuslaitteen sisältäviä tuotteita;
- 15) polttomootoriajoneuvoja;
- 16) leikkihöyrykoneita;
- 17) polkupyöriä, jotka on tarkoitettu urhei-

luskäyttöön tai pyöräilyyn julkisilla teillä;

18) yli 24 voltin nimellisjännitteellä toimivia videoleluja, joita voidaan kytkeä videon näyttöruutuun;

19) tutteja;

20) tuliasien tarkkoja malleja;

21) lapsille tarkoitettuja jäljitelmäkoruja.

4 §

Elinkeinonharjoittaja saa tuoda leluja markkinoille vain, jos ne täyttävät tässä laissa tai sen nojalla annetuissa säännöksissä asetetut vaatimukset.

5 §

Lelujen turvallisuuden valvontaan sovelletaan tuoteturvallisuuslakia (914/86). Lääninhallituksen ja kunnan valvontaviranomainen voivat kuitenkin tuoteturvallisuuslain 12 §:n 2 momentin estämättä määrätä tuoteturvallisuuslain 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua kiellon, jos lelu ei ole lelujen turvallisuudesta anneteun lain säännösten mukainen.

6 §

Lelun aiheuttamaa terveysvaaraa arvioitaessa on otettava huomioon lelun tarkoitettu ja ennakoitavissa oleva muu käyttö lasten tavanomaisessa leikkimisessä.

7 §

Lelun käytöstä aiheutuvaa terveysvaaraa arvioitaessa on kiinnitettävä huomiota lapsen kykyyn sekä tarvittaessa lapsen toimintaa valvovan henkilön mahdollisuuksiin hallita lelun käyttöä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua terveysvaaraa arvioitaessa on erityistä huomiota kiinnitettävä leluihin, jotka ominaisuuksistaan päätellen on tarkoitettu kolmea vuotta nuorempien lasten käyttöön.

Mekaaniset ja fysikaaliset ominaisuudet

8 §

Lelujen ja niiden osien sekä kiinnitettyjen lelujen kiinnitysalustojen on oltava mekaani-

sesti riittävän kestäviä ja niin vakaita, etteivät ne käytön aikana mahdollisesti särkyessään ja vääntyessään aiheuta ruumiillisen vamman vaaraa.

9 §

Lelujen on oltava rakenteeltaan sellaisia, että ruumiillisen vamman vaara, joka voi aiheutua leluja tai niiden osia kosketeltaessa, lelujen osien liikkumisesta taikka lelujen turvallisuuteen liittyvien ominaisuuksien vähäisyydestä, on mahdollisimman vähäinen.

10 §

Lelut, niiden osat tai lelujen vähittäismyyntipakkaukset eivät saa aiheuttaa kuristumis- tai tukehtumisvaaraa.

11 §

Leluissa, joiden sisään lapsi voi mennä ja jotka muodostavat suljetun tilan, on oltava riittävä ilmanvaihto ja niiden on oltava sisällepäin helposti avattavia.

12 §

Leluissa, joilla lapsi voi liikkua, on oltava, mikäli mahdollista, kyseiseen lelutyyppiin soveltuva, riittävän tehokas ja helppokäyttöinen jarrutusjärjestelmä.

13 §

Leluammusten ja leluihin kuuluvien ammusten on oltava muodoltaan ja koostumukseltaan sellaisia sekä lelujen tai lapsen itsensä kehittämisen liike-energian sen suuruista, että ammus ei aiheuta käyttäjälleen tai muulle henkilölle silmävamman tai muun vähäistä vakavamman ruumiillisen vamman vaaraa.

14 §

Lelujen, joissa on lämmönlähde, on oltava rakenteeltaan sellaisia, että:

1) lelun esillä olevien pintojen maksimilämpötila ei pintaa kosketeltaessa aiheuta palovamman vaaraa; sekä

2) lelun sisältämät nesteet ja kaasut eivät saavuta sellaista lämpötilaa tai painetta, että ne muulla tavoin kuin lelun toimintaan kuuluvana vuotavat ulos lelusta ja aiheuttavat palovamman tai muun ruumiillisen vamman vaaraa.

15 §

Lelujen on katsottava täyttävän tässä laissa säädetty mekaanisia ja fysikaalisia ominai-

suuksia koskevat vaatimukset, jos ne ovat sellaisen lelujen mekaanisia ja fysikaalisia ominaisuuksia koskevan yhdenmukaistetun standardin mukaisia, jota koskeva viittaus on julkaistu Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä. Kuluttajavirasto antaa tietoja standardiin sisältyvistä edelleenviittauksista normeihin, jotka on julkaistu vain muun kielisenä kuin suomeksi ja ruotsiksi.

Milloin lelu ei täytä 1 momentissa tarkoitettua standardin vaatimuksia tai täyttää ne vain osittain, katsotaan sen täyttävän tässä laissa säädetty mekaanisia ja fysikaalisia ominaisuuksia koskevat vaatimukset, jos lelun valmistaja tai hänen Euroopan yhteisöön sijoittautunut edustajansa vahvistaa, että kyseinen lelu vastaa 31 §:ssä säädetyllä tavalla tarkastettua mallia, jonka tällaisia tarkastuksia suorittamaan ilmoitettu laitos on todennut täyttävän tämän lain 8 - 14 §:n säännökset.

Syttyvyysominaisuudet

16 §

Lelut on valmistettava materiaalista, jotka:

1) eivät pala joutuessaan suoraan kosketukseen liekin, kipinän tai muun mahdollisen sytytyslähteen kanssa; tai

2) eivät ole helposti syttyviä (- liekki sammuu heti, kun sytytyslähden vaikutus lakkaa); tai

3) syttyessään palavat hitaasti ja liekki leviää alhaisella nopeudella; taikka

4) riippumatta lelun kemiallisesta koostumuksesta on käsitelty siten, että palaminen hidastuu.

17 §

Toimintansa kannalta välttämättömiä vaarallisia aineita tai valmisteita sisältävässä lelussa ei saa olla sellaisenaan aineita tai valmisteita, jotka voivat muuttua syttyviksi menettäessään haihtuvia syttymättömiä ainesosia.

18 §

Lelut eivät saa olla räjähtäviä taikka sisältää osia tai aineita, jotka voivat räjähtää käytettäessä leluja tarkoitettulla tai ennakoitavissa olevalla muulla tavalla lasten tavanomaisessa leikkimisessä. Tämä ei kuitenkaan koske leluille suunniteltuja nalleja.

19 §

Lelut, erityisesti kemialliset pelit ja lelut, eivät saa sisältää sellaisenaan aineita ja valmisteita, jotka:

1) sekoitettaessa saattavat räjähtää kemiallisen reaktion tai kuumentamisen johdosta taikka saattavat räjähtää sekoittuessaan haittavien aineiden kanssa; tai

2) sisältävät sellaisia haihtuvia aineita, jotka syttyvät ilmassa taikka muodostavat sytyvän tai räjähtävän kaasuilma-seoksen.

20 §

Lelujen on katsottava täyttävän tässä laissa säädetty syttyvyysominaisuuksia koskevat vaatimukset, jos ne ovat sellaisen lelujen syttyvyysominaisuuksia koskevan yhdenmukaistetun standardin mukaisia, jota koskeva viittaus on julkaistu Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä. Kuluttajavirasto antaa tietoja standardiin sisältyvistä edelleenviittauksista normeihin, jotka on julkaistu vain muun kielisenä kuin suomeksi ja ruotsiksi.

Milloin lelu ei täytä 1 momentissa tarkoitettua standardin vaatimuksia tai täyttää ne vain osittain, katsotaan sen täyttävän tässä laissa säädetty syttyvyysominaisuuksia koskevat vaatimukset, jos lelun valmistaja tai hänen Euroopan yhteisöön sijoittautunut edustajansa vahvistaa, että kyseinen lelu vastaa 31 §:ssä säädetyllä tavalla tarkastettua mallia, jonka tällaisia tarkastuksia suorittamaan ilmoitettu laitos on todennut täyttävän tämän lain 16 - 19 §:n säännökset.

Kemialliset ominaisuudet

21 §

Lelut eivät saa sisältää kemikaalilaissa (744/89) tarkoitettuja vaarallisia kemikaaleja siinä määrin, että ne voivat vaarantaa leluja käyttävien lasten terveyttä.

Leluista vapautuvat kemikaalit eivät saa aiheuttaa vaaraa terveydelle joutuessaan ruoansulatus- tai hengityselimiin taikka joutuessaan kosketuksiin ihon, limakalvojen tai silmien kanssa. Kemikaalin aiheuttamaa terveysvaaraa arvioitaessa käytetään perustana leluista elimistöön joutuvan kemikaalin määrää.

22 §

Lelujen on katsottava täyttävän tässä laissa säädetty kemiallisia ominaisuuksia koskevat

vaatimukset, jos ne ovat sellaisen lelujen kemiallisia ominaisuuksia koskevan yhdenmukaistetun standardin mukaisia, jota koskeva viittaus on julkaistu Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä. Kuluttajavirasto antaa tietoja standardiin sisältyvistä edelleenviittauksista normeihin, jotka on julkaistu vain muun kielisenä kuin suomeksi ja ruotsiksi.

Milloin lelu ei täytä 1 momentissa tarkoitettua standardin vaatimuksia tai täyttää ne vain osittain, katsotaan sen täyttävän tässä laissa säädetty kemiallisia ominaisuuksia koskevat vaatimukset, jos lelun valmistaja tai hänen Euroopan yhteisöön sijoittautunut edustajansa vahvistaa, että kyseinen lelu vastaa 31 §:ssä säädetyllä tavalla tarkastettua mallia, jonka tällaisia tarkastuksia suorittamaan ilmoitettu laitos on todennut täyttävän tämän lain 21 §:n säännökset.

Sähköominaisuudet

23 §

Sähkökäyttöisten lelujen virtalähteen nimellisjännite ei saa olla suurempi kuin 24 voltia eikä lelun minkään osan jännite suurempi kuin 24 voltia.

Jännite voidaan ottaa paristosta tai paristoryhmästä, joka sisältyy leluun tai erilliseen virtalähteeseen, tai leluille tarkoitettu suojajännitemuuntajasta.

24 §

Lelujen osat, jotka on yhdistetty sähköiskun vaaraa aiheuttavaan sähkövoiman lähteeseen tai jotka saattavat joutua kosketuksiin tällaisen lähteen kanssa, sekä näihin osiin sähkövirtaa johtavat kaapelit ja muut johtimet on siten eristettävä ja mekaanisesti suojattava, että sähköiskun vaara vältetään.

25 §

Lelujen on katsottava täyttävän tässä laissa säädetty sähköominaisuuksia koskevat vaatimukset, jos ne ovat sellaisen lelujen sähköominaisuuksia koskevan yhdenmukaistetun standardin mukaisia, jota koskeva viittaus on julkaistu Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä. Kuluttajavirasto antaa tietoja standardiin sisältyvistä edelleenviittauksista normeihin, jotka on julkaistu vain muun kielisenä kuin suomeksi ja ruotsiksi.

Milloin lelu ei täytä 1 momentissa tarkoitettua standardin vaatimuksia tai täyttää ne

vain osittain, katsotaan sen täyttävän tässä laissa säädettyt sähköominaisuuksia koskevat vaatimukset, jos lelun valmistaja tai hänen Euroopan yhteisöön sijoittautunut edustajansa vahvistaa, että kyseinen lelu vastaa 31 §:ssä säädetyllä tavalla tarkastettua mallia, jonka tällaisia tarkastuksia suorittamaan ilmoitettu laitos on todennut täyttävän tämän lain 23 ja 24 §:n säännökset.

Eräät muut ominaisuudet

26 §

Lelujen tulee olla niin hygieenisinä ja puhdaita, etteivät ne aiheuta infektiota, sairastumista tai saastumisvaaraa.

Radioaktiivisuus

27 §

Radioaktiivisten aineiden käyttö leluissa on kielletty siten kuin siitä on säteilylaissa (592/91) säädetään.

CE-merkintä

28 §

Ennen kuin tämän lain vaatimusten mukaan valmistetut lelut tuodaan markkinoille, niihin on kiinnitettävä CE-merkintä, jolla lelun valmistaja tai Euroopan yhteisöön sijoittautunut valmistajan edustaja vahvistaa, että lelut ovat kyseisten vaatimusten mukaisia.

29 §

CE-vaatimuksenmukaisuusmerkintä muodostuu kirjaimista "CE".

CE-merkintä on kiinnitettävä kaikkiin valmistettuihin leluihin tai niiden pakkauksiin siten, että merkinnät ovat näkyviä, helppolukuisia ja kestäviä.

Leluissa ei saa olla sellaisia merkintöjä tai kirjoituksia, jotka ovat sekoitettavissa CE-merkintään.

Jos lelut kuuluvat sellaisen muun lainsäädännön soveltamisalaan, jossa on säännöksiä CE-merkinnästä, vaatimuksenmukaisuusmerkinnän tulee osoittaa, että leluja pidetään myös näiden muiden säännösten mukaisina.

30 §

Tuoteturvallisuuslain valvontaviranomai-

sella on oikeus vaatia, että elinkeinonharjoittaja poistaa markkinoilta sellaisen lelun, jossa ei ole 28 ja 29 §:ssä säädetyllä tavalla CE-merkintää. Vaatimusta on tehostettava uhkasakolla, jollei se erityisistä syistä ole tarpeetonta.

EY-tyyppitarkastus

31 §

EY-tyyppitarkastus on menettely, jossa tällaisia tarkastuksia suorittamaan ilmoitettu laitos toteaa ja varmentaa, että lelun malli täyttää tämän lain turvallisuusvaatimukset.

EY-tyyppitarkastusta koskevan hakemuksen tekee ilmoitetulle laitokselle valmistaja tai Euroopan yhteisöön sijoittautunut valmistajan edustaja.

Ilmoitettua laitosta koskevat vaatimukset

32 §

Edellä 31 §:ssä tarkoitettujen ilmoitetun laitoksen on täytettävä seuraavat vähimmäisvaatimukset:

1) henkilökuntaa ja tarpeellisia varoja ja välineitä on oltava saatavilla;
2) henkilökunnan on oltava teknisesti pätevää ja ammatillisesti rehellistä;

3) teknisen ja muun henkilökunnan on oltava riippumatonta kaikista lelujen kanssa suoraan tai välillisesti tekemisissä olevista piireistä, ryhmistä tai henkilöistä sen suorittaessa tässä laissa säädettyjä tarkastuksia, laatiessa selosteita, antaessa todistuksia ja suorittaessa valvontaa;

4) henkilökunnan on noudatettava salassapitovelvollisuutta; sekä

5) ilmoitetulla laitoksella on oltava vastuuvakuutus, jollei valtio lainsäädännön nojalla vastaa vahingosta.

Tarkastusta varten saatavilla pidettävät tiedot

33 §

Lelun valmistajan tai Euroopan yhteisöön sijoittautuneen valmistajan edustajan on tarkastusta varten pidettävä saatavilla seuraavat tiedot:

1) yksityiskohtaiset tiedot tuotteen suunnittelusta ja valmistuksesta;

2) testausseloste, tekninen tiedosto tai muu vastaavanlainen kuvaus niistä menetelmistä, joilla valmistaja varmistaa, että tuote on tässä laissa tarkoitettujen standardien mukainen taikka, milloin se ei ole, että se vastaa hyväksyttyä mallia siten kuin edellä 15, 20, 22 ja 25 §:ssä säädetään;

3) valmistus- ja varastointipaikkojen osoitteet;

4) jäljennökset niistä asiakirjoista, jotka valmistaja on toimittanut ilmoitetulle laitokselle sekä näytteen testaustodistus tai oikeaksi todistettu jäljennös siitä.

Leluista annettavat tiedot

34 §

Jos terveyden kannalta on tarpeen, on ilmoitettava lelun käyttämisestä aiheutuvasta vaarasta ja vaaran torjunnasta. Tämä koskee erityisesti leluja, jotka saattavat aiheuttaa vaaraa kolmea vuotta nuoremmille lapsille. Lelujen katsotaan täyttävän tässä laissa olevat ikärajoitusmerkintöjä koskevat vaatimukset, jos ne ovat lelujen ikärajoitusmerkintöjä koskevan yhdenmukaistetun standardin mukaisia, jota koskeva viittaus on julkaistu Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä. Kuluttajavirasto antaa tietoja standardiin sisältyvistä edelleenviittauksista normeihin, jotka on julkaistu vain muun kielisenä kuin suomeksi ja ruotsiksi.

Tarvittaessa on ilmoitettava lelun käyttäjän vähimmäisikä tai annettava suositus, että lelua käytetään vain lasta valvovan henkilön valvonnassa.

35 §

Jos lelun mukana on terveydelle vaarallista kemikaalia, tulee kemikaalin vaarallisuudesta

varoittaa kemikaalilain 17 §:n mukaisesti.

36 §

Leluista annettaviin tietoihin sovelletaan lisäksi, mitä kulutustavarasta annettavista tiedoista annetussa asetuksessa (97/87) säädetään.

Siltä osin kuin 1 momentissa mainitun asetuksen säännökset poikkeavat niiden standardien määräyksistä, joihin tässä laissa viitataan, sovelletaan mainitun asetuksen säännöksiä. Leluun tai sen pakkaukseen on kuitenkin edellä 28 ja 29 §:ssä tarkoitetun CE-merkinnän lisäksi merkittävä valmistajan tai valmistajan edustajan tai lelua Euroopan yhteisön alueelle tuovan maahantuoja nimen tai toiminimen tai merkin sekä kyseisen elinkeinonharjoittajan osoite. Nämä tiedot voidaan lyhentää, jos valmistaja, valmistajan edustaja tai lelua Euroopan yhteisön alueelle tuova maahantuoja voidaan tunnistaa lyhenteiden perusteella. Pienten ja pienistä osista koostuvien lelujen osalta nämä tiedot voidaan kiinnittää pakkaukseen tai lappuun tai lehtiseen. Jos mainittuja tietoja ei ole kiinnitetty leluun, kuluttajaa on neuvottava säilyttämään tiedot. Merkintöjen tulee olla näkyviä, helposti luettavia ja kestäviä.

Voimaantulo

37 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuta 199 .

Tällä lailla kumotaan 21 päivänä syyskuuta 1990 annettu leluasetus (891/90) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Helsingissä 20 päivänä joulukuuta 1996

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Kauppa- ja teollisuusministeri *Antti Kalliomäki*